

๒๕๖๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส14498

รับที่ : ๓3584/58

วันที่ : 18 ก.พ. 58 เวลา : 14:06

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๔๐๔/ ๔๖๘

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

๓. เอกสารประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

๔. สำเนาหนังสือคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ คสช (กย)/๘๕๘ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗

ด้วยฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องนำกลับไปทบทวนเหตุผลความจำเป็นในการออกกฎหมาย และหากประสงค์จะเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี ก็ให้เสนอไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อให้สัตยาบันอนุสัญญาดังกล่าว ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ให้กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานหลักในการพิจารณาตรวจสอบพันธกรณีต่างๆ กระทรวงยุติธรรมได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาพันธกรณีตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ และคณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่ากฎหมายไทยรองรับพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ ในส่วนที่เป็นข้อกำหนดเชิงบังคับแล้ว อย่างไรก็ตาม มีความจำเป็นที่จะต้องยกร่างกฎหมายฉบับใหม่และแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ในการนี้ กระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมหลักการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเกี่ยวกับการอายัด การยึด หรือการริบทรัพย์สิน) และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด พ.ศ. (ต่อมาแก้ไขชื่อเป็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ.) โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ อนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอและส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

/๑.๒ คณะรัฐมนตรี ...

๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ประเทศไทยลงนามสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน และอัยการสูงสุดได้ไปลงนามเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๙ โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และพบว่ายังมีบางเรื่องตามสนธิสัญญาฯ ที่กฎหมายไทยยังไม่ครอบคลุม ประกอบกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ จึงมีความเหมาะสมและสมควรที่จะปรับปรุงพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งใช้บังคับมากกว่าสิบปีแล้วให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ด้วยการแก้ไขข้อจำกัดต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการให้ความช่วยเหลือในการยึดอายัด หรือริบทรัพย์สินให้สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศต่างๆ รวมทั้งความช่วยเหลือจากต่างประเทศได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ในการนี้ สำนักงานอัยการสูงสุด โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๒๕/๔๒๓๗ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๑ เสนอร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรี

๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ มีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาพร้อมกับร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ซึ่งอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้เป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันและนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้วเสร็จ (เรื่องเสร็จที่ ๒๗๗/๒๕๕๒) ซึ่งกระทรวงยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ทั้งนี้ ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร แต่มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ จึงมีผลให้ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวตกไปตามมาตรา ๑๕๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๑.๔ กระทรวงยุติธรรมมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๐๔/๕๓๔๓ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนกระทรวงยุติธรรมจะดำเนินการเสนอกฎหมายตามขั้นตอนต่อไป พร้อมทั้งเร่งรัดให้สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม แก้ไขปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๐๗(พก)/๑๕๕๕๐ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว โดยมีข้อสังเกตให้เพิ่มเติมเรื่องคำรับรองการไม่มีโทษประหารชีวิต เพื่อให้มีบทบัญญัติรองรับตามสนธิสัญญา

ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศที่มีข้อตกลงและให้สอดคล้องกับพันธกรณีแห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก รวมทั้งให้มีกระบวนการของผู้ต้องหาไปสืบพยานในต่างประเทศ เพื่อมิให้ขัดหรือแย้งต่อแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ และให้อัยการสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้เพิ่มเติมข้อสังเกตดังกล่าวในร่างพระราชบัญญัติฯ แล้ว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติที่ค้างการพิจารณาอยู่ในกระบวนการนิติบัญญัติชั้นต่างๆ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาว่าควรเสนอร่างพระราชบัญญัติใดต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยให้คำนึงถึงนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติประกอบการพิจารณาดำเนินการ และคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ไม่ขัดต่อนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ แต่มีข้อสังเกตของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้มีหลักการสำคัญเป็นการแก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตซึ่งมีเนื้อหาส่วนหนึ่งเป็นการริบทรัพย์สินตามมูลค่า กรณีจึงต้องพิจารณาควบคู่กับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ซึ่งมีหลักการเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมการริบทรัพย์สินตามมูลค่า อย่างไรก็ตาม ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นควรปรับปรุงเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา ให้เพิ่มเติมหลายประเด็น เช่น การกำหนดให้มีการริบทรัพย์สินตามมูลค่าไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการพิจารณาถึงความสอดคล้องกับคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๖ ในเรื่องเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐาน ส่วนร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. นั้น เนื่องจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริตมุ่งประสงค์จะริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทุจริตเป็นสำคัญ แต่ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ได้กำหนดหลักการให้สามารถริบทรัพย์สินตามมูลค่าสำหรับความผิดฐานอื่นด้วย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง สมควรพิจารณาให้รอบคอบและรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนก่อน กรณีจึงสมควรนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัตินี้อีกครั้งหนึ่ง

๓. สรุปสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติฯ มีหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้

- (๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้อัยการสูงสุดร่วมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕)
- (๒) แก้ไขเพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)
- (๓) กำหนดให้ผู้ประสานงานกลางมีอำนาจส่งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินใดไปให้ต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน การฟ้องคดี หรือการพิจารณาคดีในศาลแม้ประเทศนั้นยังมิได้ร้องขอ (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)
- (๔) แก้ไขเพิ่มเติมให้ศาลส่งบันทึกคำเบิกความของพยานรวมทั้งพยานหลักฐานอื่นในสำนวนไปยังพนักงานอัยการผู้ยื่นคำร้องเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗ วรรคสาม)

/(๕) แก้ไข ...

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมกระบวนการค้น आयัด หรือยัดทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเพื่อประโยชน์ขั้นสูงสุดในการริบทรัพย์สินหรือในการบังคับบุคคลใดให้ชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินในกรณีที่ศาลต่างประเทศยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อายัดหรือยัดทรัพย์สินนั้น แม้ว่าการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้มีการค้น आयัด หรือยัดจะมีได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักร (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๕ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และเพิ่มมาตรา ๒๓/๑)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังให้ครอบคลุมถึงการโอนบุคคลซึ่งถูกคุมขังเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีทั้งชั้นเจ้าพนักงานและชั้นศาล (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘)

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการกรณีที่ได้รับคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ให้บุคคลซึ่งถูกควบคุมโดยประเทศผู้ร้องขอหรือประเทศที่สามเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีชั้นเจ้าพนักงานหรือชั้นศาลในประเทศผู้ร้องขอ (เพิ่มมาตรา ๒๙/๑)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมการริบหรือยัดทรัพย์สินให้ครอบคลุมถึงการอายัดทรัพย์สินและการบังคับชำระเงินแทนการริบทรัพย์สินตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่างประเทศ (แก้ไขเพิ่มเติมชื่อส่วนที่ ๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ และเพิ่มมาตรา ๓๕/๑)

(๙) กำหนดให้ในกรณีที่ประเทศไทยร้องขอความช่วยเหลือในความผิดอันเป็นมูลเหตุแห่งการร้องขอความช่วยเหลือนั้นต้องระวางโทษถึงประหารชีวิตตามกฎหมายไทย แต่ไม่ถึงโทษประหารชีวิตตามกฎหมายของประเทศผู้รับคำร้องขอ และรัฐบาลจำเป็นต้องให้คำรับรองว่าจะไม่มีการประหารชีวิต ให้มีการเจรจาตกลงเพื่อให้มีการรับรองดังกล่าวได้ โดยในกรณีนี้ให้ถือว่าระวางโทษประหารชีวิตดังกล่าวได้เปลี่ยนเป็นระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต (เพิ่มมาตรา ๓๕/๒)

(๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมให้ถือว่าบรรดาพยานหลักฐาน เอกสาร และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้เป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่ได้มาโดยชอบ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานและเอกสารดังกล่าว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

๔. ข้อกำหนดและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง (สาระสำคัญ)

(๑) มติเมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ให้กระทรวงยุติธรรมและสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานหลักในการพิจารณาตรวจสอบพันธกรณีต่างๆ

(๒) มติเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ อนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอและส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา

(๓) มติเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๙ ให้ประเทศไทยลงนามสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน ซึ่งอัยการสูงสุดได้ไปลงนามเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๙

(๔) มติเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยมีอัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการประกอบด้วยผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

(๕) มติเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ที่สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณารวมกับร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ซึ่งอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้เป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันและนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

๔.๒ พันธกรณีระหว่างประเทศ

(๑) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓

(๒) สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน

๔.๓ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖

พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติที่มีได้กำหนดรายละเอียด ขั้นตอน และกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐาน แต่เป็นบทบัญญัติที่บังคับให้จำเลยต้องผูกมัดตามพยานหลักฐานและเอกสารที่ได้มาจากการสืบพยานของโจทก์ในศาลต่างประเทศที่จำเลยไม่มีโอกาสตรวจหรือรับทราบพยานหลักฐาน หรือต่อสู้คดีได้อย่างเพียงพอ แม้ว่าการรับฟังพยานหลักฐานของศาลต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ และมาตรา ๒๒๗/๑ ที่บัญญัติให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานที่จำเลยไม่มีโอกาสถามค้านด้วยความระมัดระวัง และไม่ควรเชื่อพยานหลักฐานดังกล่าวโดยลำพังเพื่อลงโทษจำเลยก็ตาม แต่หลักเกณฑ์ดังกล่าวก็มีได้เป็นข้อห้ามเด็ดขาด โดยยังเปิดโอกาสให้ศาลนำพยานหลักฐานเช่นนี้ไปใช้ประกอบพยานหลักฐานอื่นได้ จึงไม่เป็นธรรมแก่จำเลย ดังนั้น มาตรา ๔๑ จึงเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิในกระบวนการยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๐(๒)(๓)(๔)(๗) ทั้งไม่สอดคล้องกับหลักนิติธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาอีกครั้ง ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

พ. คมทิชา

(ไพบุลย์ คุ่มฉายา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๗๐๓

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๓๕